

Hiện nay, chúng ta có chủ trương công nghiệp hóa, hiện đại hóa chuyển dịch cơ cấu kinh tế VN. Nói một cách khác, chúng ta muốn từ một nước công nông nghiệp lạc hậu, chuyển sang một nước công nông nghiệp phát triển. Cơ cấu kinh tế của một nước nông nghiệp lạc hậu rất khác cơ cấu kinh tế của một nước phát triển. Vì vậy, chúng ta cần tìm hiểu sự khác biệt trên, khi đã biết rõ những khác biệt này, việc tìm biện pháp khắc phục sẽ có cơ sở khoa học hơn.

I. SỰ KHÁC BIỆT CƠ CẤU GIỮA NƯỚC KÉM MỠ MANG VÀ NƯỚC PHÁT TRIỂN

1. Những nước kém mỡ mang có một đội ngũ công nhân khoa học kỹ thuật số lượng ít, trình độ chuyên môn chưa cao, nhiều khi chưa được sử dụng hợp lý, trong khi các nước phát triển có một đội ngũ công nhân kỹ thuật

nhập khá quan trọng. Với một khu vực sản xuất I cực kỳ phát triển, các nước công nghiệp có khả năng làm hàng loạt máy tân trang nông công nghiệp của họ, còn ta trái lại, muốn đầu tư tân trang thiết bị, phải nhập máy và thuê chuyên viên ngoại làm các nhà máy cho ta. Thường khi chỉ mua được các loại máy xấu và lạc hậu nên rất khó khắc phục nạn tụt hậu.

3. Do chỉ có ít chuyên viên và máy lạc hậu, nên sản lượng thấp, đầu tư thấp, tiết kiệm thấp, tiêu dùng thấp. Hình thành cái vòng luẩn quẩn vì nghèo, nên học ít, đầu tư ít, lại tiếp tục nghèo thêm. Đã vậy lại đẻ nhiều, con đông, một người làm phải nuôi 3,4,5 người so với các nước phát triển, phụ nữ rất ít sinh con nên một người chỉ nuôi thêm hơn một người khác mà thôi.

4. Xuất khẩu của ta phần lớn hàng là các loại nông khoáng sản giá

cao dễ tàn trang các nhà máy còn rất thô sơ ở nước ta.

Làm được việc này, chúng ta khắc phục được đồng bộ 4 yếu điểm chính đã nêu trên. Thật ra, trong 4 yếu điểm trên, 2 yếu điểm 1,2 là nguyên nhân còn 2 yếu điểm 3 và 4 là kết quả. Khắc phục được 2 nguyên nhân trên thì cũng đồng thời khắc phục được 2 hậu quả ở dưới.

Tuy về mặt lý luận, việc trình bày khá đơn giản, nhưng về việc thực hiện rất khó khăn. Lấy ví dụ là đầu tư ưu tiên cho giáo dục, thì hiện nay, các trường học của ta phải đối phó với việc học sinh bỏ học vì khi ra trường khó tìm được việc làm và lương chuyên viên không cao. Ở Nhật Bản, việc "mọi thanh niên đều tốt nghiệp đại học", việc tuyển chọn ưu tiên những sinh viên xuất sắc nhất để đào tạo họ trở nên những bộ trưởng, giám đốc các xí nghiệp công và tư là việc đương nhiên.

CHIẾN LƯỢC CƠ CẤU KINH TẾ

TS. LÊ KHOA

khoa học có trình độ cực cao, có thể không những làm được mà còn cải tiến thêm các kỹ thuật phức tạp như làm hoa xa siêu tốc 500km/giờ, đóng 1 tàu đầu 500.000 tấn trong vòng vài tháng, làm các máy vi tính tân kỳ với kỹ thuật luôn đổi mới và giá rẻ hơn, tỷ như 1 máy vi tính 486 đĩa cứng 100 MB 2 năm trước đây giá 2.000 - 3.000 USD thì nay chỉ còn trên 1.000 USD, đĩa cứng trên 400MB

2. Mác và Lênin nhấn mạnh về việc các nước công nghiệp có một khu vực sản xuất I rất phát triển: bao gồm các ngành mũi nhọn như sắt, thép, cơ khí, điện tử, hóa dầu, đặc biệt và các nhà máy sản xuất các công cụ sản xuất, còn trái lại cơ cấu kinh tế các nước lạc hậu như VN ta thì nặng về nông khoáng sản, trong công nghiệp chủ yếu là những ngành tiêu dùng, biến chế nông sản thành hàng tiêu dùng, ngay cả ngành điện cũng phục vụ sinh hoạt là chính, lượng điện dùng cho các máy thu hình màu coi cải lương hay phim

4 PHÁT TRIỂN KINH TẾ

re, bán như cho, giá bấp bênh, khi nhập khẩu phải mua các loại hàng công nghiệp đắt tiền. Bán rẻ mà mua đắt đưa đến tình trạng toàn bộ nền kinh tế quốc gia hoạt động kém so với các nước phát triển, tỷ số nhập hay xuất của ta chỉ 4 - 5 tỷ USD/năm so với các nước con rồng công nghiệp hàng nhiều chục tỷ trở lên.

II. BIỆN PHÁP KHẮC PHỤC: CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA CHUYÊN ĐỔI CƠ CẤU KINH TẾ VN

Công nghiệp hóa, hiện đại hóa được đề ra để khắc phục các thiếu sót cơ cấu nêu trên. Muốn vậy, trước tiên phải đầu tư ưu tiên cho giáo dục, nhất là cho các trường đại học chuyên khoa, sau khi các sinh viên ra trường cần tiếp tục cho họ được đào luyện thêm và trở nên có trình độ không thua sút các chuyên viên cao cấp nhất trên thế giới. Tiếp theo là phải đầu tư ưu tiên cho khu vực sản xuất I, nhất là các nhà máy công cụ có nhiệm vụ sản xuất ra hàng loạt các máy khác có chất lượng

Chỉ cần tốt nghiệp hàng đầu trường Đại học Tokyo, sinh viên Nhật lập tức sẽ nhận được hàng loạt thư mời đến làm việc của các Bộ, các xí nghiệp, ngân hàng lớn nhất trong xứ, với lương cao, công việc làm chắc chắn và suốt đời, sau một thời gian tập sự sẽ được đưa lên các chức vụ cao nhất. Vì vậy, học sinh, sinh viên đua nhau học hỏi, các bậc làm cha, làm mẹ cũng hết sức thất lung bụng để cho con mình được học và thi đỗ vào những trường danh tiếng nhất. Cũng lưu ý là đầu tư mua máy mới, phải tốn ngoại tệ, nhưng đầu tư cho giáo dục, chỉ cần trả lương bằng tiền VN cho giáo viên và giáo sư. Nhà nước cũng không cần chi tiền nhiều mà chỉ cần có chính sách trả lương cao cho chuyên viên, tổ chức thi tuyển các chức vụ cao cấp, tự nhiên các thanh niên sẽ ham học và bậc phụ huynh cố gắng thất lung bụng bụng đóng tiền học phí cho con.

Thứ hai là phải đầu tư ưu tiên cho các nhà máy công cụ sản xuất các máy

sắt thép và hóa dầu. Việc này là một trong những viên gạch cơ bản của lý luận và chiến lược Mác - Lênin, nước ta là một nước xã hội chủ nghĩa, tất nhiên phải coi trọng việc này. Tuy nhiên, vì nhiều nguyên nhân, thực tế đã xa rời với lý luận. Trong thời gian bao cấp, do Liên Xô cung cấp sắt, thép, xăng dầu, máy và các hàng công nghiệp với giá rẻ so với giá trên thị trường quốc tế, nên việc sản xuất các mặt hàng trên bị lỗ to. Nếu lấy sắt thép coi như chỉ số cơ bản của công nghiệp nặng, thì suốt từ 1975 đến các năm 90, sản lượng thép VN không sao vượt số 50 - 70.000 tấn. Tới năm 1990, do không còn sắt thép của Liên Xô với giá bán như cho, giá thép tăng vọt, việc sản xuất sắt thép trở nên có lãi nên trong vòng vài năm, sản lượng sắt thép tăng gấp bội lần. Nhưng trong khi các nhà máy sắt thép tăng đầu tư trước viên anh thu lợi nhuận cao, thì các nhà nhập khẩu cũng đua nhau nhập sắt thép ngoại để kiếm lợi nhuận. Kết quả vào các tháng cuối năm 1994, sắt thép nhập vượt số cầu, trong khi các nhà máy nội thu hẹp sản xuất để đối phó với nạn hàng không bán chạy, sắt thép ngoại vẫn tiếp tục tràn vào VN.

Để kết luận, chúng tôi xin trình bày 2 ý kiến nhỏ. Liên hiệp mía đường miền Nam có đề nghị nên nhập một đàn máy 500 tấn/mía của Ấn Độ và phong theo mẫu của đàn máy này, khu công nghiệp TP.HCM làm ra hàng loạt các nhà máy tương tự để thay các lò đường thủ công, chỉ ép được 50% lượng đường trong mía. Như vậy là việc sử dụng chuyên viên VN và ưu tiên cho khu vực sản xuất I có kết quả tốt ở Liên hiệp mía đường miền Nam. Trong năm 1993, nhà máy làm đèn ống Điện Quang bị lỗ nặng, vì hàng nhập đèn ống tràn lan. Sau khi chặn việc nhập lậu đèn ống ngoại, nhà máy Điện Quang đã phục hồi sản xuất, nộp thuế và chia lãi cho nhà nước hàng nhiều tỷ đồng. Hai thí dụ trên cho thấy có nhiều biện pháp phát triển kinh tế và thay đổi cơ cấu kinh tế có thể thực hiện được, nếu như khoa học kinh tế và quản lý được đưa vào thực tế.

Muốn thực hiện việc cắt cánh kinh tế VN, cần tổ chức nỗ lực tập trung vào 2 khâu then chốt là đầu tư cho giáo dục chuyên khoa và đầu tư cho khu vực sản xuất I, đồng thời phải tổ chức động bộ những biện pháp để tránh cạnh tranh viên giỏi ra trường chưa được sử dụng hay tiền lương không cao, còn sắt thép làm ra bán không chạy, máy sản xuất xong không có cơ quan nào đặt mua. Như vậy, kinh tế sẽ phát triển nhanh không khó, vì lẽ chúng ta tác động trên những yếu tố nguyên nhân chính "tạo hậu quả", khi các yếu tố nguyên nhân chính này được giải quyết tốt mọi sự đều thông.

THÔNG BÁO

1. Chủ đề của Tạp chí PTKT quý II/95 như sau:

- 4/95: Kế toán
- 5/95: Tài chính
- 6/95: Chính sách thị trường

2. Về điều chỉnh giá bán tạp chí: Do những tháng cuối năm 1994 và cho đến nay giá giấy và tiền công in ấn tăng lên một cách đáng kể nên từ tháng 3/95 Tạp chí (tiếng Việt) xin được phép điều chỉnh giá bán là 6.800đ/tờ. Nhưng khách hàng đã đăng ký mua Tạp chí dài hạn thì vẫn tính theo giá cũ đã ghi trong hợp đồng.

Ban biên tập Tạp chí Phát triển Kinh tế rất mong bạn đọc tiếp tục viết bài, mua tạp chí, cũng như góp ý để Tạp chí ngày càng hoàn thiện hơn.

TỔNG BIÊN TẬP

COOPERS & LYBRAND KIỂM TOÁN NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM

Mới đây, Công ty kiểm toán quốc tế Coopers & Lybrand đã được chỉ định kiểm toán Ngân hàng nông nghiệp VN (VBA) cho cuối năm tài chính 31 tháng 12 năm 1993 và 1994. Đồng thời, Coopers & Lybrand cũng soạn thảo một báo cáo dự đoán về các thủ tục tài chính kế toán và cho vay đồng thời đưa ra các ý kiến đề xuất về quá trình thay đổi và nâng cấp Ngân hàng nông nghiệp VN.

Là một trong số bốn ngân hàng thương mại lớn ở VN, Ngân hàng nông nghiệp VN có hơn 180 chi nhánh với hơn 20.000 nhân viên trên mạng lưới khắp cả nước.

Đề án kiểm toán này được Ngân hàng thế giới tài trợ và sẽ được một đội ngũ chuyên gia có trình độ và kinh nghiệm xuất sắc thuộc chuyên ngành kiểm toán các ngân hàng quốc tế của Coopers & Lybrand và một công ty kiểm toán sở tại đảm nhiệm.

Đề án kiểm toán chính là một phần trong chương trình tài trợ của Ngân hàng thế giới nhằm hỗ trợ VN trong việc nỗ lực cải tiến cơ cấu tín dụng.

Nhờ có đề án kiểm toán, Ngân hàng nông nghiệp sẽ có thể tiến hành thiết lập các hệ thống hành chính và kế toán, tạo điều kiện cho ngân hàng hòa nhập hoạt động của mình với môi trường quốc tế. Đây cũng là một yêu cầu quan trọng trong việc huy động các nguồn tài trợ quốc tế với mục đích thỏa mãn nhu cầu cần thiết và bức xúc về tài chính từ các khu vực sản xuất nông nghiệp.

Đề án kiểm toán còn cải tiến việc thực thi các cơ cấu đánh giá rủi ro trong các hoạt động cho vay của Ngân hàng nông nghiệp VN.